

jabelka, pa tudi češnje, češplje, slive, šipek i. t. d. Za češnje, češplje slive pa tako pomnoževanje vendar ni posebno priporočila vredno. K večjemu nekatere vrste višnje se na ta način spridom pomnožujejo. Če jih pomnožujemo s semenom, dobimo močnejše rastline, ki tudi ne poganjajo pritlik iz korenin, s čemer se rastlina le slabša. Iz semena dobljene rastline so mnogo trajnejše.

Ravno zaradi tega, ker tolikrat dobivajo češplje iz pritlik, vidimo tolikrat malovredne češplje, ki niso vredne mesta, na katerem stoje. Dobre češplje morajo biti lepo modre, dišeče in debele, meso se mora rado ločiti od pečke in imeti morajo rumeno meso in fini okus. Iz pritlik dobljene češplje so rudečkaste, imajo zelenkasto meso, ki se ne mara ločiti od pečke, drobne so in nikakor ne finega okusa. Take češplje pripravljajo drugo blago tistega kraja ob dobro veljavo.

Drug podoben način pomnoževanja je pa pomnoževanje z vejnimi šibicami. Tako pomnoževanje je navadno pri bodečem grozdičji, pri ribezu in vinski trti, pa tudi pri kutnah in nekaterih drugih rastlinah. Šibica je del veje, ki se odreže pod kakim očesom, ali pa še bolje pod kakim vejnim obročkom. Pri trtah je pa najbolje, da se odreže del dveletnega lesa. Pripravljene šibice se posade v zemljo, da naredo korenine. Boljši in rahlejši je zemlja, tem gotovejše se primejo in tem rajše rasto šibice. Če je zemlja težka in trda, se priporoča, da se nekoliko zrahlja in omeči s tem, da se jej primeša peska ali rahlejša gnojne zemlje. Šibice so 10 do 40 cm dolge in se polagajo v zemljo pomladi ali pa jeseni. Šibice, ki se sade pomladi, morajo se narezati po zimi ali vsaj v zgodnji pomladi, dokler rastline ne poganjajo. Zakopljejo se do tistega časa, ko se rabijo, podolgem v pesek s tankimi konci doli obrnjene.

Šibica, ki ni 20 cm dolga, se pri sajenji postavi navpično v zemljo in sicer tako globoko, da je vrhnje oko še 2 do 3 cm v zemlji. Take šibice so posebno dobre pri trtah. Skušnje so pokazale, da se rajše primejo in bolje vspevajo, kakor daljše šibice. Če je pa šibica nad 20 cm dolga, se pa dene poševno v zemljo, tako da spodnji konec ne pride nad 20 cm globoko v zemljo. Poševna lega zato pospešuje rast, ker ložje zrak prihaja do šibic. Rajše zatorej delajo korenine.

Podobno pomnoževanje je s koreninskimi odrezki. Na ta način pomnožujejo se češplje, slive, češnje, maline in robidnice. Pri češpljah slivah in češnjah odrežejo se od korenin 10—15 cm dolgi kosi, ki se posade v zemljo navpično, tako da je vrh še 3 cm s prstjo pokrit.

Pri redkih trtah, ali sploh če manjka lesa, se večkrat pomnožuje s samimi očesi. Odreže se les 15 do 20 cm na desno in levo od očesa, potem se pa prekolje po sredi z nožem in oko posadi v zemljo v kak lonec ali pa v gnojne gredice, ker se zasuje 5 cm na debelo s kompostno prstjo. Treba je imeti okna zaprta, dokler oko ne začne poganjati. Ko pa poganjati začne, se pa prezračuje in naposled okno od grede popolnoma odpravi.

Naznanilo in razglas.

Novo šolsko leto na podkovski šoli ljubljanski se prične 1. dne julija 1893 leta.

S poukem v podkovstvu je združen tudi nauk o ogledovanji živine in mesa. Kdor želi vzprejet biti v podkovsko šolo, mora se izkazati:

1. s spričevalom, da se je pri kakem kovaču izučil za kovaškega pomočnika;
2. z domovinskim listom;
3. s spričevalom svojega župnika ali župana, da je poštenega vedenja, in
4. da zna brati in pisati slovenski.

Ubožni učenci morejo tudi dobiti štipendije po 60, oziroma 50 forintov.

Prosilci za štipendije imajo predložiti:

1. ubožni list,
2. spričevalo o poštenem vedenji, in
3. potrdilo, da so delali uže dve leti za kovaške pomočnike. Prošnje z le temi spričevali imajo poslati vsaj do 15. junija glavnemu odboru c. kr. kmetijske družbe v Ljubljani.

Šola traja do konca decembra 1893. leta. Kdor dobro prebije preskušnjo, more po postavi iz 1873. leta dobiti patent podkovskega mojstra, ker sedaj ne more nihče brez preskušnje postati kovaški mojster. Nauk v tej šoli je brezplačen, vsak učenec si ima za šolski čas skrbeti le za živež in stanovanje ter za potrebne šolske knjige. Stanovanje dobodo učenci za majhno plačo v šolski hiši.

Učenci naj se oglase vsaj dva dni pred šolskim začetkom v podkovski šoli na spodnjih Poljanah.

Ker je po slovenskih deželah še zmerom premalo v podkovstvu izučenih kovačev in zdravnikov kopitnih boleznih, pa tudi premalo izurjenih oglednikov živinskih in mescvnihih, zatorej naj bi skrbela županstva, da dobode vsaka občina vsaj po enega dobrega kovača in živinskega in mesovnega oglednika.

Ivan Murnik,

predsednik c. kr. kmetijske družbe kranjske.

Dr. Karol vitez Bleiweis,
začasni vodja podkovske šole.

Naznanilo.

Skušnje na tukajšnji podkovski šoli se bodo vršile dne 26. in 27. junija t. l., in sicer: 26. junija skušnja iz podkovstva za kovače, kateri niso obiskavali podkovske šole, 27. junija pa za učence podkovske šole iz podkovstva in ogledovanja klavne živine in mesa. Kovači, kateri hočejo delati to skušnjo, naj se oglase pri podpisnem vodstvu do 15. dne junija t. l.

Vodstvo podkovske šole v Ljubljani
dne 10. maja 1893.

Dr. Karol vitez Bleiweis.

Kmetijske raznoterosti.

Nova zajedavka na rži. V Rusiji in v Franciji se poslednja leta na rži opazuje nova zajedavka, male glivice

ki se morejo viditi le z povekševalnim steklom. Rž, na kateri so take gljivice, je škodljiva ljudem in živalim. Provročuje omotico in bljuvanje. Sredstva proti tej zajedavki še ni nobena. Najboljši je, da se žito ne kupuje iz krajev, kadar je že razširjena.

Zboljšanje lucernišča. Če je lucerna na njivi redka, nekateri prisejajo raznih trav. S tem pa le to dosežejo, da so rastline še redkejše. Prisejati je pa dobro navadno rudečo deteljo in esparzeta in jo zabranati. Če je pa lucerna le prerodka, je pa najbolje, če se preorje in njiva na novo poseje.

Poučni in zabavni del.

Potopisne črte.

Iz Ljubljane v Ljubljano.

Spisuje Jos. Levičnik.

(Dalje.)

Ker se je bilo solnce nagnilo k zatonu, in ker je bil moj odhod proti Karlovcu določen na zvečer okoli 8. ure, lahko bi se bil od Maksimira odpeljal kar naravnost proti kolodvoru za malo svotico 10 novčičev. Pa ker sem v mestu imel še nekaj malega prtljage shranjene v hotelu Brukner, kjer sem bil prenočil, izstopil sem prišedši nazaj v Zagreb iz vagona, in poiskal si moje stvari. Predno pa zapustimo prvostolnico trojedine kraljevine, ponosni Zagreb, ozrmo se kot v slovo še na število njegovih prebivalcev. O zadnjem ljudskem štetju (1. januarja 1891. l.) naštehi so bili 40.268 stanovnikov, ki so bili nastanjeni v 2086 poslopih. Po narodnosti bilo je 24.777 Hrvatov, (če so onkraj Litave šteli tako, kakor takraj, t. j. po naših kronovinah, rekli bi: veruj, kedor hočeš!); 1204 Srbi, (v primeri malo, a zato pa nosijo glavo visoko na vso moč); 5814 Slovencev, (čudo, da so jih naštehi toliko!); 3429 Nemcev, (he, he! od kod se je pa teh toliko nasulo? — pa stoj! ali ni njihovi domišljeni poklic, nositi omiko in civilizacijo na iztok?!); 1180 Madjarov, (primaruha! malo je tudi teh v primeri na njihove visoko-leteče zahteve: naj bi ne le Hrvatska in Slavonija, ampak tudi še celo Dalmacija, Bosna in Hercegovina plesale tako, kakor jim oni „fučkajo“); 562 Čehov; 339 Italijanov (no, ti morajo pa seveda tudi povsod biti! Dokler niso bili „odrešeni“, t. j. sami svoji, črtili so Avstrijance kot gade, morili naše fante-vojake očitno in zavratno; sedaj pa, ko so zjedinjeni, silijo na vse strani čez mejo, ter iščejo, kje bi odjedli našim ljudem košček kruha od ust); 91 Poljakov; 47 Slovakov; 12 Rusov; 5 Bolgarov; 54 jih je pa bilo družih inozemskih narodnostij. Po veri so jih bili naštehi: 33.927 katolikov, 1941 židov, 1204 pravoslavne, 348 luterancev, 9 mahomedancev; 3 pa so se bili dali zapisati kot brezverci, (čudo, da jih ni bilo več!). Med številom stanovnikov (40.268) je bilo vmes 2739 vojakov. Da bi se prebivalstvo s časom še dokaj bolj ne pomnožilo, ni dvomiti; enega pa se je bati: da bi se namreč pri tem preveč ne zatrl domači hrvatski živelj. Slabe volje za to je pri neki stranki, — kdor bere,

ta naj ume! — več kot čez glavo zadosti! — Žal, da je tako! —

In sedaj nastopil je bil čas, da sem se jel odpravljati iz Zagreba. Ker ni bilo še kasno na uri, napotil sem se še enkrat proti vseučilišču kot izložbenemu prostoru. Vojaška godba svirala je kakor vsaki večer, svoje vesele okroglice in narodne napeve, kar sem tudi zunaj ograje lahko brezplačno poslušal. Poslednjič napotil sem se polagoma proti kolodvoru skozi ulico „Prilaz“. Tu in ob daljnem potu raste kar cel nov mestni oddelek iz tal; nekaj poslopij je že dozidanih, za druge pa se prirejajo prostori na razne načine. Ako pojde tako naprej, bo v malo letih tu vse dozidano in obljudeno. — Dospevši na kolodvor bila mi je prva skrb, dobiti tudi še ono prtljago, ki sem jo bil dal prejšnje jutro ondi shraniti. Potnikov našel sem na kolodvoru že čuda veliko, pa so le še vreli skupaj. Se ve, zvečer odhajajo vlaki na vse strani: na Zidani most, Trst in Dunaj; — v Zaprešič-Varaždin; — proti Zákány-Pešti; — proti Sisek-Bosni; — in na Karlovec. Ker so v eni izmed čakalnih dvoran vravnavali ravno nova tla, je bila po vseh prostorih tolika gnječa, da se je bilo komaj kam vستي; tacega pa se človek kmalu naveliča. Zdelo se mi je, da se je sestava posameznih vlakov prav počasno vršila, in še ko je portir s svojim krepkim glasom začel klicati potnike za odhod na razne proge, Karlovec nikakor ni mogel priti na vrsto. Mislim, da je naš vlak odhajal zadnji.

III. Iz Zagreba v Karlovec.

Ker je bilo videti, da se tudi na Karlovec odpravlja mnogo potnikov, prosil sem sprevodnika, naj mi odkáže prostor v enem izmed vagonov za „nekadilce“. Človek tako vendar pride mej malo bolj olikane ljudi. Prav postrežljivo mi je izpolnil željo; — pa komaj sem zasedel svoj sedež, že so začeli suti možaki za menoj v vagon; — pa to ni bilo še vse: zdajci jeli so vleči tudi loncem enake pipe iz žepov, zažgali si duhan (tobak), in kmalu je bil toliki dim po vagonu, kakor v pajštvi. K sreči je prišel sprevodnik prešcipavati karte, dokler je vlak še stal na kolodvoru, tako da me je še lahko premestil po mojih željah v drug popolnoma prazen voz; neubogljivcem pa je zažugal kazen. Kmalu na to je vlak odrinil. Skozi okno zrl sem nazaj proti Zagrebu, in zaklical mu sam pri sebi natihoma v slovo svoj „z Bogom!“ Videl sem, kako je nad izložbenim prostorom žaril v ozračji odsev električne razsvetljave, kar se je še iz daljave prav lepo videlo. V kakih par minutah, prevozivši orjaški most čez Savo, ki je tu že prav mogočna reka, ločila se je železnica kmalu v dva tira. Desni vodi na Karlovec in Reko, levi pa na Sisek ter dalje proti Slavoniji in Bosni. Moje potovanje šlo je sicer po prvi, t. j. karlovško-reški progi; vendar pa sem se v lepi mesečni noči oziral k levi proti prostranem, jako rodovitnem Turopolji, po katerem sem se l. 1843. prvokrat od Siseka gori vozil na kolih (vozu), l. 1864. pa tje in nazaj že po železnici.

Kdor le količkaj pozna zgodovino hrvatsko, niso mu gotovo neznani tudi Turopoljci. Ti so selaški plemenitaši,